

Israël, Gods volk

Hans van de Lagemaat

Dat Israël in de Bijbel Gods volk wordt genoemd zal voor de lezer niets nieuws zijn. Keer op keer spreekt de Heere Zelf over 'Mijn volk.' Er is geen ander volk op aarde dat zich die status kan aanmatigen. Er zijn tenminste drie oorzaken aan te wijzen, waarom God Israël 'Mijn volk' kan en wil noemen. Hij is hun Schepper, hun Verlosser en de Verbondsluiter.

Elk van deze drie zullen we nu onderzoeken

God is de Schepper van Israël

Israël is Gods volk op grond van schepping. Dat kunnen we uit diverse Schriftplaatsen concluderen.

'Maar nu, also zegt de HEERE, *uw Schepper*, o Jakob! En *uw Formeerder* o Israël! Vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, *gij Zijt Mijn.*' (Jes. 43:1).

'Ik ben de HEERE, uw Heilige; de *Schepper* van Israël, ulieder Koning.' (Jes. 43:15).

In deze verzen staat in het Hebreeuws hetzelfde woord (bara) als Genesis 1:1: 'In het begin *schiep* (bara) God de hemel en de aarde.' De schepping van Israël wordt zo vergelijkbaar met de schepping van hemel en aarde. Beide zijn een scheppingsdaad van dezelfde God.

Die verbinding tussen Israël en de schepping lezen we overigens ook elders. In het vierde gebod bijvoorbeeld. De sabbat was het teken tussen God en Israël (Ex. 31:16,17). En de reden die de HEERE voor dit teken aanvoert is 'omdat de HEERE, in zes dagen de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag gerust en zich verkwikt heeft'. (vgl. Ex. 20:11).

Ook in de Psalmen wordt gesproken over Israël als Zijn maaksel.

'Weet dat de HEERE is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij), Zijn volk en de schapen Zijner weide.' (Ps. 100:3).

'Dat Israël zich verblijde in degene, Die Hem gemaakt heeft; dat de kinderen van Sion zich verheugen over hun Koning.' (Ps. 149:2).

Om die schepping wat nader toe te lichten moeten we natuurlijk terug naar het begin en dus naar de roeping van Abraham.

Een nieuw begin

In Genesis zien we hoe God telkens iets nieuws begint. Eerst de schepping van de hemel en de aarde gevolgd door de schepping van de eerste mens, Adam. Als de aarde vol is van zonde en geweldenarij (Gen. 6:11,13), besluit God de aarde te vernietigen. Maar hij maakt meteen ook een nieuw begin in Noach. De volkeren die uit de zonen van Noach ontstaan, verbruïen het opnieuw. Een algehele opstand, waarschijnlijk onder Nimrod, was het begin van Babel. Dan zet God volkeren op zij en scheidt uit Abram een nieuw volk. Hoewel Abram en Sara geen kinderen hadden en het naar de mens gesproken onmogelijk was dat ze ooit een kind zouden krijgen doet God Abram toch een belofte:

‘Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken; en wees een zegen.’ (Gen. 12:2).

Dat grote volk is Israël, voortgekomen uit een verstorven Abraham (Hebr. 11:12) en de onvruchtbare Sara, wiens moederschoot op haar hoge leeftijd ook nog eens gestorven was (Rom. 4:19). Maar God riep als het ware Zijn volk uit de dood tot het leven met de belofte:

‘Zie nu op naar de hemel, en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: Zo zal uw zaad zijn!’ (Gen. 15:5).

Onmogelijk. Ja, wel als een mens dit had gesproken. Maar het was geen mens, maar God Zelf Die deze woorden sprak. Hij maakt een nieuw begin door uit Abram en Sara een nieuw volk te scheppen.

Schepping en opwekking

De overeenkomst tussen schepping en opwekking uit de doden lezen we ook in het prachtige, maar tegelijkertijd haast ondoorgrondelijke Schriftgedeelte van Kolossensen 1. Tweemaal wordt Christus daar genoemd ‘de Eerstgeborene’. De eerste keer als ‘de Eerstgeborene aller creaturen’. In het Grieks staat hier: ‘de Eerstgeborene van de gehele schepping’ (Kol. 1:15).

De tweede keer heet Hij ‘de Eerstgeborene uit de doden’ (vers 18). Deze benaming wijst op Hem als het Begin van een nieuwe schepping! Hetzelfde beginsel zien we bij Israël, dat voortkomt uit de ‘dode’ Abram en Sara, en wiens aanneming door Paulus wordt aangekondigd als ‘het leven uit de doden’ (Rom. 11:15).

Eén vader en één God

De schepping van Israël uit Abraham vinden we ook in Maleachi 2:10. De profeet, die het volk aanklaagt wegens de zonden, vraagt: 'hebben wij niet allen één Vader. Heeft niet één God ons *geschapen*?' Nu kan 'Vader' hier wijzen op God. Sommige vertalingen gebruiken daarom hier een hoofdletter om deze verklaring erin te leggen. Maar de grondtekst kent geen onderscheid tussen hoofd- en kleine letters. Het is dan ook waarschijnlijker dat Maleachi met 'één vader' doelt op Abraham. En dan leidt deze tekst de schepping van Israël door God inderdaad terug op Abraham. Is er overigens één volk op de hele aarde dat zijn oorsprong op één mens kan herleiden? Dat alleen al maakt Israël uniek in deze wereld.

Gods volk op grond van verlossing

Israël is 'Mijn volk' op grond van verlossing. Dat zagen we in feite al in de twee teksten uit Jesaja die we als eerste aanhaalden. In dit verband is het ook heel opmerkelijk dat in de Tora, dus in de eerste vijf boeken van Mozes¹, Exodus het enige boek is waarin God Israël als '*ammi*', Mijn volk, erkent.

We lezen in Exodus 3:9-11:

'En nu, zie, het geschrei der kinderen Israëls is tot Mij gekomen; en ook heb Ik gezien de verdrukking, waarmee de Egyptenaren hen verdrukken. Zo kom nu, en Ik zal u tot Faraö zenden, opdat gij *Mijn volk* (de kinderen Israëls) uit Egypte voert.'

Dit is de eerste plaats waarin we deze uitdrukking *ammi*, Mijn volk, uit Gods mond tegenkomen. En let op dat *ammi*, daarbij direct als 'de kinderen Israëls' (het gehele nageslacht van Jakob) gedefinieerd wordt. God laat er dus geen enkele onduidelijkheid over bestaan wie 'Mijn volk' is.

Deze eerste keer staat 'Mijn volk' dus in direct verband met de verlossing van Israël uit Egypte. Dat blijkt ook keer op keer uit de mededeling die Mozes en Aäron de Faraö moesten aanzeggen 'Laat *Mijn volk* laten trekken'.

Het grote thema van Exodus, waarin God dus als enige van de vijf boeken van de Tora, Israël '*ammi*' noemt is 'verlossing'. Die verlossing vinden we zo mooi verwoord in Exodus 19:4:

'Gijlieden hebt gezien wat ik de Egyptenaren gedaan heb; hoe Ik u op vleugelen gedragen en u *tot Mij gebracht heb*.'

---

¹ Ook wel Pentateuch genoemd

Het volk zuchtte onder de slavernij van Egypte totdat het tot de God van hun vaders begon te kermen en te schreeuwen. En *toen* bewerkte God hun verlossing. Dat deed Hij niet alleen om hun van hun ellende te bevrijden! Nee, meer nog zoals de tekst zo mooi zegt: 'en U tot Mij gebracht heb'. Het is een volk dat in gemeenschap met God is gebracht. Een volk in wier midden God wilde wonen. Vergelijk in dit verband het begin en het einde van Exodus. In het begin zien we Israël onderdrukt en vernederd door de Egyptenaren. Aan het eind van het Boek lezen we een uitgebreide beschrijving van de Tabernakel, Gods woonplaats in de woestijn! Dat is verlossing. Uitgeleid uit de slavernij van de wereld en de zonde om heilig voor God te leven. Te leven in Zijn nabijheid, in Zijn dienst. Wat een grote verlossing had God 'ammi', Zijn volk bewerkstelligd!

Gods volk op grond van een verbond

Allereerst was er de schepping van Israël. Daarna de verlossing. En na die verlossing volgde een verbondssluiting, op grond waarvan God opnieuw Israël 'Mijn volk' noemt.

Opnieuw blijkt Israëls unieke positie. Er is immers geen ander volk met wie God ooit in een verbond trad. Voor de verbondssluiting aan de Sinaï lezen we wel van andere verbonden die God sloot. Bijvoorbeeld Gods verbonden met individuen als Noach en Abraham. Maar onderaan de berg Sinaï sloot God een verbond met een heel volk. Dat was uniek! Heel belangrijke verzen in dit verband zijn Exodus 19:5,6:

'Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijner stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken, want de ganse aarde is Mijn. En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk, en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden, die gij tot de kinderen Israëls spreken zult.'

Dit verbond was niet zoals het verbond met Abraham, dat onvoorwaardelijk was en enkel rustte op de belofte van Gods kant. Het verbond van God met Israël, als volk, had de voorwaarde dat het volk van zijn kant zich hield aan Gods wetten en geboden. Gehoorzaamheid was de voorwaarde tot zegen. En alleen *onder die voorwaarde* zou het volk Gods eigendom, dus Mijn volk, *ammi*, heten.

Een huwelijksverbond.

We kunnen dat verbond tussen God en Israël beschouwen als een huwelijksverbond. Israël wordt in de Schrift menigmaal als 'een vrouw' aangeduid, zoals 'de vrouw van de HEERE'.

Jeremia is heel duidelijk over dit verbond.

‘Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken. Niet naar het verbond, dat Ik met het huis van Israël gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, *hoewel Ik hen getrouwd had*, spreekt de HEERE.’ (Jer. 31:31-33).

Het volk blijkt dus niet bepaald een trouwe vrouw te zijn. Ze had het verbond verbroken door haar handelingen. Jeremia schrijft daar bijvoorbeeld in het derde hoofdstuk over.

‘Men zegt: Zo een man zijn huisvrouw verlaat, en zij gaat van hem, en wordt eens anderen mans, zal hij ook tot haar nog wederkeren? Zou datzelve land niet grotelijks ontheilgd worden? Gij nu hebt met veel boeleerders gehoereerd, keer nochtans weder tot mij spreekt de HEERE.’ (Jer. 3:1).

‘Waarlijk gelijk een vrouw trouwelooslijk scheidt van haar vriend, alzo hebt gij trouwelooslijk tegen Mij gehandeld, gij huis Israëls! Spreekt de HEERE.’ (Jer. 3:20)

Niet Mijn volk

En daarom, omdat Israël, het verbond verbrak, andere goden verkoos, is het volk uiteindelijk overgegaan in de staat van *Lo-ammi*, ‘niet-Mijn-volk’. En in die staat is het nog. De eerste drie hoofdstukken van Hosea zijn daar klip en klaar over.

Voor alle duidelijkheid: hoewel God in die hoofdstukken Israël verwerpt als ‘Mijn volk’ en zegt zich niet over haar te zullen ontfermen betekent dit niet dat Hij haar niet meer bemint! Dat kunnen we wel afleiden uit Hosea 3:1.

‘En de HEERE zei tot mij: Ga wederom henen, bemin een vrouw, die, bemind zijnde van haar vriend, nochtans overspel doet; gelijk de HEERE de kinderen Israëls bemint, maar zij zien om naar andere goden, en beminnen de flessen der druiven.’

De toekomst

Israël zal niet *Lo-ammi* blijven. Er komt een kentering. Een moment waarin God dat volk weer zal aannemen als ‘Mijn volk’. Opmerkelijk is dat we die

drie woorden Schepping, Verlossing en Verbond ook met het oog op deze heerlijke toekomst van Israël weer terug vinden.

Schepping

Natuurlijk hoeft Israël niet opnieuw geschapen te worden. Maar er moet wel iets gebeuren. Leven uit de doden. Een wedergeboorte. Een opstanding.

‘Want ziet, Ik *schep* nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen. Maar weest gijlieden vrolijk, en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen Ik *schep*; want Ik *schep* Jeruzalem (tot) een verheuging, en haar volk (tot) een vrolijkheid.’ (Jes. 65:17,18).

We hebben aan de hand van Romeinen 4 en Kolossenzen 1 al de overeenkomst laten zien tussen schepping en leven uit de doden. Als Israël tot een nieuwe schepping wordt dan wordt dat ook genoemd ‘het leven uit de doden.’ God heeft Israël verworpen. En in dat opzicht is het te vergelijken met een dood volk, net als met een ieder die buiten de gemeenschap met God leeft. Dat is een leven dat nog ligt onder de macht van de dood. Denk aan het beeld van de allegorie van de wijnstok en de ranken:

‘Ik ben de Wijnstok, *en* gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen. Zo iemand in Mij niet blijft, die is buiten geworpen, gelijk de rank, en is verdord; en men vergadert ze, en men werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.’ (Joh. 15:5,6).

Maar zo schrijft Paulus in Romeinen 11 ‘wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de doden?’ (v. 15). Ziet u het? Ook hier kunnen we de herschepping van Israël vergelijken met ‘leven uit de doden’!

Verlossing

In Jesaja 54:8 belooft de Heere:

‘In een kleine toorn hen Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE uw *Verlosser*.’

Dit is nog toekomst, maar omdat de Heere het zegt zal het zeker gebeuren. En Wie die Verlosser is, wordt duidelijk uit Mattheüs 1:21, waar de engel tot Jozef zegt:

‘En zij (Maria) zal een Zoon baren, en gij zult Zijn naam heten Jezus² (de Heere is verlossing); want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.’

Een verbond

Het Nieuwe verbond.

‘Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.’ (Jer 31:33).

En ook dit nieuwe verbond is een huwelijk. De bruiloft van het Lam.

‘Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en Zijn vrouw heeft zichzelf bereid.’ (Opb. 19:7).

Nogmaals Eerstgeborene uit de doden

Met deze tekst zijn we in de Openbaring beland. En juist in dit Boek vinden we naast dit huwelijk van het Lam ook verlossing en schepping weer terug. De plagen die in dit Boek de aarde of het land teisteren en door God gezonden worden, laten zich vergelijken met de plagen van Egypte. De tiende plaag in Egypte betekende de dood van alle eerstgeborenen in het land, behalve die naar Gods richtlijnen schuilden achter het bloed van een lam. Juist in dit Boek zien we Christus Jezus nogmaals als ‘de Eerstgeborene uit de doden.’ (Opb. 1:5). En in diezelfde tekst lezen we van verlossing door Zijn bloed.

Nogmaals een nieuw Begin

We zagen hoe God in Genesis telkenmale een nieuw begin maakte. Juist hier in de Openbaring wordt de Heere Jezus genoemd ‘het Begin.’ En wel het Begin der schepping Gods! (Opb. 3:14).

Het Einde

Maar Gode zij geloofd en geprezen. Christus wordt niet alleen genoemd het Begin, maar tevens het Einde! (Opb. 1:8; 21:6; 22:13). Niet nogmaals hoeft God opnieuw te beginnen vanwege alle opstand en afval van de mens. Hoewel de gehele schepping nu ‘tezamen zucht, en tezamen als in barensoed is tot nu toe’ (Rom. 8:22), en de mens haast wanhopig nog

---

² Hosea, Joshua,

probeert te redden wat er te redden valt van wat hij van de schepping gemaakt heeft, is diezelfde schepping wijzer dan de mens.

'Ze verwacht met opgestoken hoofd de openbaring der kinderen Gods.' Ook de schepping 'zal dan vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid van de verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.' (Rom. 8:19, 21).

Hij is Het Begin, maar tevens Het Einde. Alles ligt vast in Hem. Daarom mag de Openbaring met recht het Boek van het Einde genoemd worden. Zijn Openbaring. Alle lijnen de Oudtestamentische profetieën wijzen naar dit einde.

En dan nooit meer lo-ammi. Nooit meer de zonde. Nooit meer de dood. Want alles ligt vast in Hem, Die dood is geweest, maar nu leeft tot in alle eeuwigheid. Het Begin en het Einde.